

# 8. MAI

Nr. 3

Mandag 23. januar 1950

4. årg.

## Til det nye år.

Av direktør Arne Bergsvik.

Tenk for en skam for Norge: hundrede tusener landsforrædere — når familiene regnes med. For et prestisjetap i verdens øyne. Henimot 10 % av landets innbyggere stemplet som forrædere. Det har de fått i stand, det brukne geværs menn og deres hjelpe.

Når det skulle være «ro omkring rettsoppgjøret», så var dette ikke minst av hensyn til utlandet: krigslegenden, fabelen om skyld og solidarisk økonomisk ansvar måtte for enhver pris ikke torpederes. Da, sa man, ville Norge miste sitt ansikt.

For noe tøv: Norge har mistet sitt ansikt fordi hele oppgjøret er bygget på en nu notorisk løgn. Og ingen rettsstat kan bygge på løgn, på undertrykkelse av sannheter, på hemmeligholdelse av de virkelige forhold, på forherligelse av de skyldige og på dom over dem som forsto at det måtte gripes inn, hvis ikke hele den norske nasjon skulle gå til grunne under okkupasjonen.

Ynkelihetens triumf: legge landet åpent for hvem som helst og så rømme det, overlate tre millioner mennesker til okkupasjens for-godtbefindende gjennom fem lange år, opphisse massene til lovstridige handlinger som måtte bringe represalier, opphisse massene mot den gruppe mennesker som brakte landet noenlunde velberget gjennom nøden, komme heimat som «seierherrer», bruke alle tenkelige og utenkelige midler til egen forherligelse og rense seg selv i den store syndebukks blod.

Det er prestisjetap over prestisjetap. For «You may fool some people all the time and all people some time, but you cant fool all people all the time». En gang vil verdens samvittighet våkne.

Norges prestisje kan kun gjenopprettes derved at svindelen tar slutt, at sakene blir stillet på sin riktige plass, at sannheten for-tænger løgnen, at ond gjerning blir gjort god igjen.

Og det er kun det vi vil. Vi tenker ikke på noen hevn over våre bødler, vi likner dem ikke i det stykket, for vi har karakter og moral i behold, vår samvittighet er ren. Det vi vil er kun rettfærdighet og oppreisning, og den må komme for Norges prestisjes skyld.

Oslo, nyttårsaften 1949

Arne Bergsvik.



DIREKTØR ARNE BERGSVIK

## Når en ikke vil se egne landsmenns nød

Bladet «Finnmarken», Vardø ønsker sine lesere God helg, den 23. desember 1949, med riktig mange pene ord og gode ønsker under den krevende overskrift: «Træd ham ikke med jernskodd hel —»

Etter å ha gitt uttrykk for glede over at det snøklede land nord for Polarsirkelen atter går mot sollyse dager, minner bladet om de millioner mennesker ute i verden som enda må leve i den dypeste nød og elendighet, uten håp.

Om Norge heter det:

I vårt land er det ingen mennesker som lider nød. Ingen behøver å frykte for overgrep og terror. Ingen nordmann behøver å rømme heim og fedreland for sin overbevisnings skyld — —»

Du verden, hvor herlig det ville være hvis det var sant! Det er bra å interessere seg for alle som lider i fremmed land, og vi er enig i at vi har visse forpliktelser «fordi vårt land er Fridtjof Nansens fedreland». Men vi må huske på at Fridtjof Nansen var ikke med og styrtet egne landsmenn ut i bunnløs nød og ulykke. Han var for stor til det. Og selv om han u-førte meget til hjelp for lidende og ulykkelige mennesker ute i verden, glemte han ikke sine egne landsmenn.

## Erstatningsdirektoratet undser seg ikke for å ribbe faderløse barn

De falne frontkjemperes etterlatte barn blir fratatt sin livspolise ulovlig

Under okkupasjonen ble det startet et Frontkjemperkontor som bl. a. veldedighetsarbeide søkte å ta seg av falne frontkjemperes etterlatte barn.

Frontkjemperkontoret samlet inn penger over hele landet, hos jøssinger så vel som hos NS, og for en del av pengene ble det tegnet livsforsikringer på barna i selskapet «Idun». Hvert barn fikk en pose på kr. 2000.

Det viser seg nå at livsforsikringsselskapet «Idun» har anu-let disse livsforsikringer uten gang å underrette barnas på-ende.

Denne framferd er fullstendig fantastisk og er selvsagt så ulov-ig som noe kan være.

På forespørsel om disse poli-ser har «Idun» svart at Erstatningsdirektoratet har erklært aningen av disse livspoliser ulovlige og at Justis- og Finansdepartementet har erklært seg enig i dette.

Livsforsikringsselskapet sier så sin del:

«De innbetalte beløp ble der-av oss tilbakebetalt til Erstatningsdirektoratet!!»

Det er vidunderlig hva som kan sies, og det var i sannhet en vidunderlig «tilbakebetaling». Hvis selskapet ikke ville ha forsikringen og de skulle foreta «tilbakebetaling» måtte selvsagt beløpet bli å «tilbakebetale» til de forsikrede. Det skulle bare mangle at et livsforsikringsselskap skulle ha rett til å ta våre livsforsikringer etter for-godtbefinnende under rettsoppgjøret og «tilbakebetale» dem til staten ved Erstatningsdirektoratet.

I foreliggende tilfelle er altså faktisk dette gjort.

Forholdet er så meget grovere

## Landssvikpolitiet foretok ulovlig ransaking og beslaglegging

Det ble fjernet saksdokumenter som skulle brukes i egen sak, sier den bestjåln

Måtte tilslutt fraskrive seg sin rett for å få fred

Vi har fått tilsendt følgende beretning om hva en mann måtte finne seg i etter at han var kommet i klørne på landssvikpolitiet.

Det at folk er blitt ribbet inn til skinnen er dessverre ingen sjeldenhet i de siste 5 år. Men når vi offentliggjør denne historie, så er det fordi at denne mann som ble bestjålet, ble tvunget til å fraskrive seg sin rett «for å få fred».

I 1947 foretok «etterforsker» i Oslo landssvikavdeling, Jan Heiberg Magnus (L'Abee-Lunds håndgagne mann) en i høyeste grad ulovlig ransaking og beslaglegging på kontoret og hjemme hos en mann som var «siktet for landssvik». Denne Magnus tok med seg alt han kom over av papirer. Bl. a. mannens dokumenter og papirer som han hadde samlet til sitt forsvar. Notater og avisutklipp gikk samme vei. I skrivebordet fant L'Abee-Lunds mann to meget verdifulle bøker. Den ene var den gamle tyske boken «Gefielde der Lust». Det er en meget sjelden bok, og har en antikvarisk verdi av 500 kroner. Den andre boken var også tysk og het: «Die Erotik im Bilde». Denne bok er av nyere dato, men er allikevel en meget verdifull bok. Begge bøker var rikt illustrert med fargelagte bilder.

og styggere fordi det gjelder faderløse barns midler.

Staten har lærere og prester til å innprente barn og voksne: «Du skal ikke stjele!» Det sørgelige er at diverse myndigheter later til å ha mistet evnen til å se forskjell på rett og urett.

Bøkene hadde mannen mot-tatt for å selge dem for en venn som var kommet i økonomiske vanskeligheter på grunn av «rettsoppgjøret».

Da mannen fikk rede på røveriet, skrev han et brev til Magnus og beskyldte ham for tyveri. Hvilket kunne forsvares, da ransakingen og beslagleggingen ble foretatt uten ret-tens tillatelse.

En tid etter fikk han følgende brev, ikke fra «etterforsker» Magnus, — men fra selveste L'Abee-Lund:

Herr N. N.

«Tidligere etterforsker Jan Heiberg Magnus har sendt meg Deres brev av 8. ds. stilet til ham, hvori De beskylder ham for tyveri av effekter under et beslag som ble holdt på Deres kontor i . . . , og i Deres hjem. De beskyldninger De har fremsatt i nevnte brev, anser jeg som ære-krenkende for politiets tidligere etterforskere, og jeg underretter Dem derfor om at hvis De ikke innen 3 dager har sendt meg Deres skriftlige, uforbeholdne unnskyldning, vil De bli anmeldt med begjæring om påtale og straff.

Lars L'Abee-Lund,  
politiinspektør.

L'Abee-Lund hadde makt, og han hadde også viljen til å bruke den. Derfor sendte han en forsvarsløs person denne trussel om påtale og straff.

Det er farlig å gi små mennesker stor makt.

(Forts. side 6)

forskning». Unge gutter som måtte stå til rette for ham, vet å fortelle, at forhørene hos

lige og utenkelige midler til egen forherligelse og rense seg selv i den store syndebookens blod.

Det er prestisjetap over prestisjetap. For «You may fool some people all the time and all people some time, but you cant fool all people all the time». En gang vil verdens samvittighet våkne.

Norges prestisje kan kun gjenopprettes derved at svindelen tar slutt, at sakene blir stillet på sin riktige plass, at sannheten forklarer seg, at ond gjerning blir gjort god igjen.

Og det er kun det vi vil. Vi tenker ikke på noen hevn over våre bødler, vi likner dem ikke i det stykket, for vi har karakter og moral i behold, vår samvittighet er ren. Det vi vil er kun rettferdighet og oppreisning, og den må komme for Norges prestisjes skyld.

Oslo, nyttårsaften 1949

Arne Bergsvik.

visse forpliktelser «fordi vårt land er Fridtjof Nansens fedreland». Men vi må huske på at Fridtjof Nansen var ikke med og styrtet egne landsmenn ut i bunnløs nød og ulykke. Han var for stor til det. Og selv om han utførte meget til hjelp for lidende og ulykkelige mennesker ute i verden, glemte han ikke sine egne landsmenn.

«for» selskapet ikke ville ha forsikringen og de skulle foreta «tilbakebetaling» måtte selvsagt bli å «tilbakebetale» til de forsikrede. Det skulle bare mangle at et livforsikringsselskap skulle ha rett til å ta våre livsforsikringer betalt. Iorgodtbeholdende under rettsoppgjøret og «tilbakebetale» dem til staten ved Erstatningsdirektoratet.

I foreliggende tilfelle er altså faktisk dette gjort.

Forholdet er så meget grovere

allikevel en meget verdifull bok. Begge bøker var rikt illustrert med fargelagte bilder.

og styggere fordi det gjelder faderløse barns midler.

Staten har lærere og prester til å innprente barn og voksne: «Du skal ikke stjele!» Det sørgelige er at diverse myndigheter later til å ha mistet evnen til å se forskjell på rett og urett.

## Mere arbeide for Riksadvokaten

Hjemmefrontens og politiets konsentrasjonsleir i Kristiansund og Nordmøre ble i 1945 lagt til Nerlandsdalen, Kristiansund. Som vaktmenn ble ansatt en hel del tyskarbeidere.

Som troll av en eske dukket o.r.sakfører Kristian Fasting opp som politimester og o.r.sakfører Nic. Müller som politifullmektig.

Til å begynne med ledet herr Müller den «store etter-

politinspektør.

L'Abbe-Lund hadde makt, og han hadde også viljen til å bruke den. Derfor sendte han en forsvarsløs person denne trussel om påtale og straff.

Det er farlig å gi små mennesker stor makt.

(Forts. side 6)

forsking». Unge gutter som måtte stå til rette for ham, vet å fortelle, at forhørene hos Müller var noe helt ekstraordinære. En av guttene fant herr Müllers opptreden så usømmelig, at han straks etter sin løslatelse sendte skriftlig anmeldelse på ham til politiet. Såvidt vites, skal den nåværende politimester ha henlagt saken — av hvilke grunner vites ikke.

En skulle imidlertid tro, at en så alvorlig anke mot en embetsmann fra en som var underlagt hans varetekt, ville ha ført til noe helt annet enn henleggelse, og vi finner derfor, at det er god grunn for Riksadvokaten til å undersøke denne sak.

## POTEMKIN:

# Senkningen av «Blücher» gjorde det mulig for de norske statsledere å flykte fra Oslo i morgentimene 9. april 1940

Mannen som utførte denne dåd, er glemt av makt-haverne - og han er fratatt retten til å bære uniform

Men blant sine soldater på «Borgen» står A. Bonsak som sjelen i Oscarborgs forsvar

## Et apropos til det militære ordensregn og en historieforfalskning etter «frigjøringen»

DET ER JO ET TRIST OG HISTORISK FAKTUM at Norges niende april var selvforskyldt. Eller som professor, dr. jur. Jon Skeie uttrykker det i et brev til Potemkin: «Jeg forstår Deres bitterhet mot de menn som la Norge åpent for invasjonen.» —

VÅRE FOLKEVALGTE LEDERES forhold til bl. a. straffelovens § 86 og ansvarlighetsloven er tross Scharffenbergs, Moseids og andres bestrebelse hindret rettslig belyst hittil. De virkelige ansvarlige oppkastet seg i første omgang til dødsdommere over andre.

DERES «NASJONALE» HOLDNING bestod jo i at de stolte mer på Englands hjelp til seg og sine, enn de trodde på Norges muligheter som selvstendig stat.

DERES FORSKRIVELSER ETTER FLUKTEN fra Norge til England har faktisk og praktisk gjort Norge til en britisk koloni og til deltaker i en krigsallianse og dermed til et hjelpeløst brennpunkt i den tredje verdenskrig.

VI ER KOMMET TIL 1950. Det er gått fem år siden «frigjøringen». Et norsk militært forsvar eksisterer som alle vet ennå ikke, tross for at man i disse år kunne ha satt opp et formidabelt og nøytralt eksistensforsvar med grunnlag i det etterlatte tyske, moderne kamputstyr til en kvart million mann. Men man måtte da naturligvis straks begynt med fagmessig trening og organisering av moderne kamptropper, og ikke som nå ført folket bak lyset med megen kostbar, militær skuebrødsvirksomhet.

AT MAN VIL FA ennå seks år til å bygge opp den nye forsvarsorganisasjonen med britisk-amerikansk hjelp og ledelse, mens norske ministre og generaløytanter flyr som forstyrrede mel-

lom London og Washington, det tror jo ingen meningsberettiget, allerminst de som direkte lever av fantomvirksomheten.

MAN GJØR VEL TRYGGEST

Forts. side 4



AUGUST BONSAK

## Da politiet i Kristiansund tvang folk til å bryte helligdagsfreden.

Sendte ut arbeidskommando mens byens borgere gikk til kirke.

FRA EN GAMMEL KJØPMANN I KRISTIANSUND, som i 1945 måtte dele skjebne med så mange, har vi mottatt en liten beretning, som viser hvor lite hjemmefronten og politiet respekterte den lovbestemte helligholdelse av hviledagen.

VED 1-TIDEN NATT til 3. juli 1945 måtte den gamle kjøpmann ut på naturens vegne. Noe avtrede innen fire vegger var det ikke, og alt måtte gjøres under åpen himmel. Mannen ante fred og ingen fare. Plutselig fikk han et kraftig slag over nakken, med det resultat at han falt om. Mens han lå på marken ble han av overfallsmannen sparket over ryggen. Den gamle var nettopp da meget plaget av svuller og sparkingen voldte ham en ulidelig smerte. Det var en vakt ved navn Johannes Tømmervåg som var overfallsmannen. Mens den gamle forsøkte å komme seg på

bena, ble han dekket av vaktens gevær, oppe på trappen, hvor han skulle gå inn, stod et kosteskaft. Av frykt for at vaktmannen ville gjøre bruk av geværet, tok han kosteskaftet, og på en hendig måte klarte han å vri geværløpet slik at det ikke ble rettet mot ham.

NESTE DAG VAR SØNDAG. Da alle mann var oppstilt til appell, ble det opplyst, at den gamle kjøpmann og en ung gutt skulle ut på arbeidskommando. Det skulle være straff for at de hadde vist ringeakt og øvet vold mot vaktpersonalet. Hveken leir-sjefen eller lederen for leirens arbeidsordning, som begge var fanger, ville skrive ut de to til søndagsarbeide. Den fungerende vaktthavende for leiren, en postfunksjonær ved navn Fagerli, grep da inn: Vel, sa han, vi skal

(Forts. side 6)





«8. MAI»

Utgiver og redaktør  
Nils Vikdal

Kontor: Fløyveien 25 — Telefon 1330  
Abonnementspris kr. 12.— pr. år

Kristiansund N.  
Box 41  
Forretningsfører  
Per Kvendbø

## Partitretthet og nye signaler.

Det bebudes parlamentsvalg i England 23. februar og dette foranlediger oss til å se litt nærmere på forholdene i parlamentarismens og partidemokratiets høiborg.

Det tales så høglydt og salvesfullt om demokratiet, om det nesten ubegripelige at det er «folket» som styrer. Hvorledes er det nu egentlig med denne påstand? En analyse, som nettopp er foretatt viser, at det statistisk sett er 52 prosent «overbeviste partimennesker» i England — 29 tilsluttet Labour og 23 Tories. Men mange av disse er lunkne i sin overbevisning og mange holder fast på partiet i mangel av noe bedre. Den sterke minoritet — de 48 andre prosentene — er enten fullstendig likegyldige eller sterkt fiendtlige mot alt som smaker av partipolitikk. — Hvis de i det hele tatt kommer til å stemme, sier Labours fremste politiske organ, da stemmer de ikke for noe positivt, men bare for noe negativt, mot sosialismen eller mot Tories.

Disse iakttagelser kan utvilsomt også anvendes på norske forhold. — Personvalget spiller selvsagt inn, men ellers tviler vi sterkt på den saklig begrunnede politiske overbevisning. — Velgerne lokkes, suggereres og drives frem til valgurnene på sympati og antipati og overlater ellers det hele til partipampene og partistyrene glad over at de ikke blir brydd mer enn hvert fjerde år.

Hva England angår, så synes den voksende parti- og parlamentstretthet ifølge «New Statesman» først og fremst å skrive seg fra den defensivtattikk, som

stilling. Parlamentsstyret og regjeringsautoriteten har under denne utvikling mer og mer forvandlet seg til myter, som skjuler det faktum, at de store avgjørelser som mest intimt berører medborgernes daglige liv, skjer utenfor de konstitusjonelle organer og dikteres av parlamentarisk uansvarlige fagforenings- og industriledere i deres organisasjoners navn. Det gjelder å finne en løsning på det økonomiske og tekniske samfunnsproblem, å innordne organisasjonene i samfunnsystemet. Men det er også et psykologisk og moralsk problem. Det gjelder også å få inn et element av nasjonal solidaritet og harmonisk samarbeide under personlig ansvarlige ledere. Hollis løsning er korpoartismen. Han vil overføre hele den økonomiske kontrollen og ledelsen av samfunnet fra partiregjeringen til et «industrikammer» hvis medl. velges etter yrke og sysselsettelse ved direkte valg, ikke gjennom fagforeningene eller arbeidsgiverorganisasjonene. Dette industrikammer skulle så utgjøre topporganet innen et helt system av industrielt selvstyre med underordnede organisasjoner helt fra driftsråd og oppover som skulle ta seg av motsvarende samordningsoppgaver i samvirke med den lokale politiske forvaltningsorgan. Industrikammeret skulle i første rekke ta hånd om lønnsavtaler, tollbeskyttelse, fordeling av kapital, råvarer og arbeidskraft, kort sagt hele den økonomiske lovgivnings- og planeringspolitikken. Det egentlige parlament, partipolitikernes sirkusarena, skulle bestå til fortsatt dyrkelse av den partidemokratiske mytedannelse.

Hollis forslag er blitt mottatt med overraskende velvilje på visse hold i den konservative presse — eksempelvis Times — mens Manchesterliberalismens etterkommere, som f. eks. Economist, er betydelig mer kritisk innstilt. Naturligvis er tanker

## Noen spørsmål til politiinspektør Lars L' Abée - Lund

I anledning et oppsiktsvekkende intervju i «Verdens Gang» for 14. dm.

Politiinspektør Lars L'Abée-Lund har på fallrepet latt seg intervjuet i «V. G.» for 14. d. m.

Hans faktiske opplysninger er interessante. Vi går ut fra at det han sier er pålitelig. Av den grunn vil vi referere noen smakebiter fra intervjuet og stille inspektøren noen spørsmål.

Han sier et sted: «Jeg tror ikke det ville vært rimelig å gi oppgjøret en mindre bredde. Man må huske på at av de 65.000 NS-medlemmer er det bare tredjeparten som har fått straff. — Passive medlemmer som meldte seg ut før februar 1942 har sluppet helt, og passivt medlemskap etter denne tid har bare resultert i bøter og erstatning»

Ca. 22.000 er altså straffet. — Deri er altså ikke medregnet de tusener som har mistet sitt levebrød og offentlig stilling. Det regner De altså ikke som straff? Vi er noen hundre som ikke hadde noe med politikk i okkupasjonstiden og allikevel er blitt presset på alle måter i årevis. — Ja det er blitt avpresset store pengebeløp, andre er blitt avsett, fratatt stemmerett osv. for absolutt ingen ting annet enn at noen skulle ha plassene deres. — Intet av dette er altså straff? Mellom vettige mennesker er det å bli fradømt stilling den største straff en kan få, og en forferde-

lig sjikane. Er det mulig å få annullert disse dommer nå, når det ikke skal være straff?

Passive medlemmer av NS «som meldte seg ut før februar 1942 har sluppet helt», sier inspektøren. Det var da godt. Men sett at det er noen som har en annen erfaring. Vi er villig til å avertere etter eventuelle slike. Men først før vi bryr noen med dette arbeidet, vil vi høre hos inspektøren om det er mulig for eventuell aksjonerte å få oppreisning og hva mere måtte til, f. eks. nødvendig erstatning osv. Vil L'Abée-Lund svare på dette om ikke på noe annet?

Og passivt medlemskap «bare resultert i bøter og erstatning», sier inspektøren. Kan f. eks. de som har mistet arbeide og stilling nå få igjen jobbene sine?

Og de tusener som altså feilaktig har sittet i fangenskap, kan disse nå få dommene eller foreleggene omgjort, og få den erstatning de må ha krav på?

Det er bare noen få beskjedne spørsmål herr inspektør, om De kan svare?

Det ville bli til stor glede for mange utover landet om De herr inspektør kunne få de dømte og forfulgte til å oppdage at det De har sagt til «V. G.» er sant.

Vi stiller spalteplass til disposisjon for Dem.

## Kristendommens gjeninnføring i Norge.

Et brev som ikke ble sendt.

Nedenstående brev, som ble skrevet i julen av en høyt ansett eldre herre og adressert til Bispekollegiet, Oslo bispegård, ble for sikkerhets skyld sendt til «8. Mai» og ikke direkte til adressaten for ikke å komme på avveier. Vi gjengir der uten å ha noe å tilføye:

Til Bispekollegiet,  
Oslo Bispegård.

Ifølge pressen måtte kollegiet avbryte sine forhandlinger, men vil fortsette i et senere møte. Jeg tillater meg å henstille til det ærede kollegium å benytte anledningen til å ta spørsmålet om

ning å fortsette utbredelsen av en lære, som etter snart to tusen år ikke har ført lengre frem i kristenliv selv blant dens fremste, og endog utbrede den i andre og eldre troessamfunn og blant hedninger.

## Til De tusener dømte og forfulgte!

«8. Mai»

godtar ikke landssvikstemplet som makt-haverne ved hjelp av historiens største rettssvindler har pådyttet oss.

«8. Mai»

går derfor inn for full revisjon av «rettsoppgjøret».

Er De enig i dette,

har De kan en ting å gjøre:

GÅ INN for utbredelsen av

«8. mai»

ABONNER SELV, og SKAFF EN NY ABONNENT

1950

må bli arbeidets, samlingens og kampens år til styrke og seir

## REFLEKSJONER

UNDER OVERVELDENDE hyldest feiret Eurasias diktator sin 70-årsdag. Hyldningstelegrammene strømmet inn fra de mer eller mindre vennligsinnede stater og regjeringer. Nesten hele Norden var med — vi er da naboer. Når vi imidlertid sier nesten, så er det fordi en mann på den lille grønne danske øy, Enø, — den har visst ikke mer enn 77 innbyggere — har tatt sitt forbehold. I «Næstved Tidende» har han under sitt fulle navn, Christian Hansen, rykket inn følgende annonse: «Paa givne foranledning gøres her ved opmærksom paa, at den af det danske folk via Gustav Rasmussen tilsendte lykønskning til hr. Josef Stalin, ikke omfatter undertegnede.»

Røsten fra Enø har nådd utover landegrensene. Han er riktignok en 1-er, men han føler seg medansvarlig

mentet ble skaffet utenom organisasjonen av gode mennesker, som tenker

for det som skjer her i verden, og sier ifra. Tenk, om det var flere slike. Da ville kanskje det såkalte demokrati ennå ha en sjanse.

PROFESSOR DR. PHIL. SVEND RANULF, Aarhus, søkte for noen tid siden staten om støtte til en undersøkelse av den danske presses holdning til den tyske nazisme i tredve-årene. Han fikk avslag. I en kronikk i bladet «Politiken» motiverer professoren, hvorfor han mener at en slik undersøkelse bør foretas. Han skriver at når man skal ta stilling til det som er skjedd under krigen, bør man ikke glemme, at der var nazivennlige artikler i den danske presse i tredve-årene. Vi bør med henblikk herpå, hver gang vi føler oss fristet til forargelse over tyskerne, si som Christ-mas Møller: Vi er alle under anklage.

Professor Ranulf skriver videre, at han ikke med sikkerhet vet noe om motivene til at staten har endret



# De flyktende politikere skapte grunnlaget for okkupasjonen

Løyntant Bonsaks innsats viser at den norske soldat kunne bite fra seg på en effektiv og ærefull måte

Slike bandlinger vil gjøre det mulig at vår nyere krigshistorie ikke bare skal bestå i «Iriserte» rapporter, tomt skryt, maskemøter i Prinsessealleen, sabotasje, brudd på æresord, mord i mørke og folkerettsstridig «krig»-loring

Forts. fra 1. side.

i å regne med, at hvis det blir krig innen tre år, vil en mobilisering av den norske vernepliktsmasse bare av rent militærmaterielle grunner bli en ren fiasko. Rent bortsett fra splittelsen innen folk og befalskorps.

DET ER EN DEL som tyder på at Vestmaktene også i den tredje verdenskrig ønsker å provosere en besettelse av Norge, som jo tilfellet var i den annen verdenskrig, hvilket professor Sverre Steen og den formidable slagtenker og krigshistoriker oberst Schiøtz ennå ikke har funnet det opportunt å oppdage?

NAR «OVERFALLET» på Norge denne gang kommer, vil sannsynligvis landet av sine ansvarlige ledere være lagt ennå mer forsvarsløst enn i 1940. Alle Sola-merker tyder på det.

VED DEN av Vestmaktene og regjeringen Nygaardsvold provoserte tyske besettelse av Norge i 1940, kom løyntant August Bonsak, som natten til den 9. april direkte ledet Oscarsborgs hovedbatteri med de ærverdige Kruppske 28-sentimeters kanoner, Moses, Aron og Josva, ved senkningen av den ti tusen tonns hypermoderne, tunge tyske krysser «Blücher» — til å skape en faktisk adgang for de norske statslederes flukt fra Oslo i morgentimene 9. april.

Under all dekoreringen av norske krigere fra Norges 62 dagers krig har man «glemt» en av dem som gjorde all denne spredte fektning mulig, glemt ham som for enhver soldat på «Borgen» står som sjelen i Oscarsborgs forsvar under ledelse av kommandanten, oberst Birger Erikson, glemt den gamle underoffiser og rutinerte festningsartillerist

forbindelse: En tid etter frigjøringen inviterte autoritetene i Trondheim admiral Cunningham på stor offisiell middag. I admiralsens umiddelbare nærhet satt selvsagt byens ordfører Skjaanes. Admiralen holdt naturligvis en elskverdig tale. Men det var ben i den: Han fortalte at han mens kampene pågikk i Trøndelagsavsnittet lå utenfor kysten med sin eskadre. Han hadde godt håp om å gjenerobre Trondheim, fordi de bombefly som tyskerne sendte over eskadren var mindre generende, da de kom fra forholdsvis fjerntliggende baser.

Men plutselig fikk tyskerne betydelig flystøtte fra flyplasser i Trondheims umiddelbare nærhet, og da måtte admiralen oppgi håpet om å ta tilbake Trondheim.

Men stakkars løyntant Bonsak er intet hellig dyr i den nasjonale ark, ingen Skjaanes, han er bare en gammel, av sine soldater uendelig avholdt artilleriinstruktør med en Jack Londons blikk på livet, men uten dennes penn, og da vet De selv!

«Blücher»s banemann er grunnet noen måneders okkupasjonsarbeid for føden, som hundretusener «gode nordmenn» utstraffet har utført, nektet for fremtiden å bære nors uniform! Men ikke nok med det: da tyskerne den 9. april bombet Oscarsborg, brente hele hans sivile garderobe opp. Den har han ennå ikke fått erstattet. Men det er enda mer. Han meldte seg i sin tid for den såkalte militære undersøkelseskommissjon, for sekretæren, da han mente å sitte inne med viktige opplysninger om den rette sammenheng ang. kampen ved Oscarsborg. Sekretæren sa at Bonsak sikkert ville bli innkalt. Men Bonsak høyrte aldri ett ord

første kanon klar. Høie hadde avstandsmåleren og telefonen, Rækken kanonen.

Om en stund kom kommandanten. Jeg kommanderte: Giv akt, 1. kanon i orden. Orograf (avstandsmåler) besatt!

Kommandanten spør: Kan De ikke besette to kanoner?

— Jo, men da må jeg sende bud på de ikke-stridende!

— Ja, gjør det.

Og de kom, ivrige etter å ta fatt.

Så delte sersjant Rækken sine folk, og sersjant Strøm tok kanon nr. 2. De øvete folk fikk de viktigste nummer, og ikke-stridende ble satt inn, så tallet ble 23 ved hver kanon.

Og så drev jeg vanlig bakkeeksisersis utover natten, fortsetter løyntant Bonsak. Belysningen var ikke elektrisk. Vi brukte parafin og stearinlys!! Jeg tok de ikke-stridende med ned i magasinene under jorden og fikk helst opp 6 projektiler til hver kanon, også til 3. kanon, som ikke hadde noe mannskap. Kruttposene kom også opp, fire til hvert skudd.

Ved 1-tiden om natten kom kommandanten til meg og fortalte at Ytre Oslofjord var i kamp (Rauøy og Bolærne, men hvorfor skjøt ikke Magerøy? — kfr. major Ringes stadig ubesvarte spørsmål i Dagbladet). Obersten sa at jeg ikke skulle fortelle om kampen til gutta. Jeg svarte bare: Da kan vi vel vente dem ut på morgensiden. Han mente også det. Jeg visste ikke hvilken nasjonalitet de fiendtlige skip tilhørte. — —

Jeg fortsatte å eksersere.

Ved 3-tiden kom kommandanten igjen og sa at vi fikk se til å få noe mat, og sersjant Strøm gikk inn med folkene sine for å

## Biskop Berggrav rettet uvederheftig anklage mot tidligere sokneprest Gjessing

Den gamle hedersmann fikk imidlertid oppreisning for sin død

Det er ikke bare gemenheten «Folkedommen over NS» biskop Berggrav har å svare for. Han har også andre ting på samvittigheten. Bl. a. har han skrevet brev som har oset av hat, usannheter og som har ført til at andre mennesker er blitt utsatt for en hjerterå forfølgelse.

Biskop Berggrav skal etter hva det fortelles være den direkte årsak til den forfølgelse som den gamle og blinde sokneprest Marcus Gjessing ble utsatt for i 1945.

Etter at sokneprest Gjessing hadde tatt sin avskjed som prest i 1940, meldte han seg inn i NS. Han flyttet til Hølen, og der levde han et stille og tilbaketrukket liv uten å ta del i noen offentlig virksomhet. Før krigen hadde sokneprest Gjessing vært en meget skrivende mann, men da han straks etter sin avskjed mistet synet, ble han en hjelpeløs mann. En mann som ikke gjorde noen fortred.

Da frigjøringen kom, fikk han imidlertid et brev fra biskop Berggrav. Dette brev oste av ondskap og uvederheftige påstander Berggrav beskyldte ham for at han «i tale og skrift å ha hindret prestefrontens arbeide under krigen». De ord som biskopen brukte i sitt brev, gikk også igjen i det «forelegg» som sokneprest Gjessing fikk fra politiet.

For å ydmyke den gamle, blinde mann enda mere, ble han også arrestert og hans pensjon ble tatt fra ham. Uten forhør eller annen granskning, ble han pålagt å betale en bot på 1000 kroner.

All den forfølgelse den gamle sokneprest ble tildelt, førte til at han falt sammen. Ved hjelp av sin familie skrev han til biskop Berggrav og myndighetene for å få rede på hvorfor han var blitt behandlet på en slik måte. Svaret kom forsent. Den 13. juni 1947, døde han. Og de som kjente ham og stod ham nær, mener at døden ble framskyndet ved den sjeløse og legemlige påkjenning han ble utsatt for.

Da fru Gjessing henvendte seg til politiet og spurte hvorfor hennes mann uten forhør eller annen undersøkelse var blitt dømt til bot, fikk hun til svar:

«Deres mann skrev jo meget før krigen, så vi måtte jo gå ut fra at han under krigen også hadde gjort det .....

Kort tid før sokneprest Gjessing døde, kom det beskjed fra Erstatningsdirektoratet om at boten på 1000 kroner var falt bort.

Han fikk altså pengene tilbake, og til slutt fikk han også sin pensjon. Men det var forsent.

Den urett han hadde lidt på grunn av et enkelt menneskes ubendige hat og trang til en innbilt gjengjeldelse, hadde vært for meget for den fine og følsomme mann. Han oppnådde imidlertid å få full oppreisning fra biskop Berggravs anklager.

Sokneprest Marcus Gjessing var i sin tid en av Norges ledende skolemenn. 26 år gammel ble han bestyrer av Stavanger Seminar. Da han var 28 år ble han ansatt som rektor ved Strøms skole. — En tid var han også skoleinspektør i Alesund. Da han slutet sin lærergjerning ble han prest. Først sokneprest i Kragerø så Stord og den lengste tid — inntil han tok avskjed, sokneprest på Kongsberg.

## «Matematisk enkelhet»

Erhard Fliesburg, Civilingeniør. — Bokforlaget Nami, Stockholm. (112 sider)

Det vi kaller grafisk regning har de siste årtier vunnet mer og mer anvendelse. Den består i å utføre tallregninger ved hjelp av tegnede figurer, eller ta ut tallresultater vi trenger, direkte av en figur ved måling av linjer på figuren — eller av lesning på annen måte.

Nærværende bok er et interessant bidrag til utviklingen av den grafiske regning. Forf. sier at hensikten er å overføre regneoperasjoner til løsning av visse konstruksjonsproblemer, og at dette skal gi fordeler både i undervisning og i praktisk anvendelse. Denne problemstilling gir også den fordel at man av figuren lett kan kontrollere de tallresultater man har fått ved hjelp av vanlig beregning.

Boken har en kort innledning. Etter den består opprinnelig side

## Konsentrasjonsleirer i Russland Undersøkelser også i demokratiske land

Er det hemmelige norske politi oppløst?

Den franske forfatter David Rousset har utsendt et opprop til sine gamle kamerater fra de tyske konsentrasjonsleire, hvori han oppfordrer til nedsettelse av en kommisjon av konsentrasjonsleirfanger fra

merksomhet. Som bekjent påstod de norske delegerte i Genève i sommer at der ikke fantes politiske fangeleirer i Norge. Den russiske representant protesterte, men en av preredommerne fra det fjerne Vesten ga





# LITT LIVSHISTORIE OG MERE

# REVISJON

I min forrige artikkel omtalte jeg en episode fra bøndenes blad «Nationen» hvor representantskapet demonstrerte sin «nasjonale holdning» ved å la meg alene stå ansvarlig for bladets æresbidrag til Presseklubben. — Men tro endelig ikke at denne feige gestus, skulle bli den eneste. —

Jeg var såvidt kommet hjem til Aulestad da «frigjøringen» kom med overfall, plyndringer og innesperringer. Min ringhet slapp heller ikke denne ære, og jeg var ikke før satt under lås og lukke, før de små serville myndigheter på Lillehammer stengte bladet «Lågen». Selvfølgelig en helt ulovlig aksjon. — Visstnok var det jeg som hadde samlet penger og startet dette bondeforetagende, ved foredrag i alle bygder. Visstnok var det jeg som fikk representantskapet til å bevilge 3000 kroner til Bergensulykken i 1944. Visstnok var det jeg, som lot disse penger utbetale til Bergen gjennom NS. Men al-

## Er det for meget forlangt?

Av dr. jur. Gustav Smedal

En av Stockholm-Tidningens medarbeidere, dr. Gunnar Holten, har hatt en samtale i Oslo med statsadvokat Otto Hafting om rettsoppgjøret. Holten skriver: «Riksåklagarens nærmeste man, statsadvokat Otto Hafting formulerte i en intervju, som jeg hadde med honom, sin øvertidelse så har: andra siden har man allfor lättvindigt identifierat landsförråderi med medlemskap i National Samling.» — (Stockholms-Tidningen for 29. november 1949.)

Det som sies her, er selvfølgelig helt riktig. Og det er hva fornuftige folk har ment hele tiden. Men det har likevel ikke tidligere vært lett å få ørenslyd for en slik oppfatning. Hensikten med landssvikordeningen var jo å få stemplet alle NS-medlemmer som landsforråder, vansere dem og ødelegge dem økonomisk. Herom hen viser jeg til min bok «Patriotisme og Landssvik».

Men nå på slutten av 1949 får vi plutselig høre av riksadvokatens nærmeste medarbeider, statsadvokat Hafting, at man allfor lättvint har identifisert landsforråderi med medlem-

Av Erling Bjørnson

likevel: De var jo gale, svake og redde. Bladet skulle stanses! Tenk å betale beløpet ut gjennom NS!

Det nye på ulovlig vis ansatte styre, eraktet da også, at jeg alene skulle betale også denne æresgave! Bladet fikk påny nådigst tillatelse til å komme ut, men navn skulle det skifte, og ta konkurrentens navn «Gudbrandsdølen», som formelig stod på dødens terskel, og bladet fikk dermed sin misere dekket i «Lågen»s store overskudd!

Bondebladet «Lågen» hadde hatt en enestående fremgang under sin dyktige redaktør Ivar Høvik. De siste to driftsår hadde vi et overskudd på ca. 80.000 kroner hvert år. Men små menn blir ikke større, og dagens styre har hverken karakter eller selvstendighetens æresfølelse til å

## «Gi dem rettighetene tilbake»

Men — hvorfor bare tyskarbeiderne?

Bondepartiets hovedorgan taler fra leveren

Bondepartiets hovedorgan Nationen, redaktør Hans Holten, skriver redaksjonelt 21. november:

A be om større forståelse og ettergiveness i rettsoppgjøret etter frigjøringen har ikke egentlig vært av de ting regjeringspressen har ofret særlig meget spalteplass på. Derfor virker det som litt av et sjokk når en av de strieste og mest uforsonlige av disse avisene her om dagen møter med en redaksjonsartikkel under overskriften: «Gi dem rettighetene tilbake!» Men en leser ikke mange linjene nedover artikkelen før en oppdager at bladets nyervervede forsonlige sinnelag fortsatt er meget sterkt avgrenset, det omfatter bare tyskarbeiderne. Forøvrig ett av de områder der arbeiderpressen hele tiden har vært prisverdig behersket i sitt krav på et rettfærdig og strengt oppgjør. Hva grunnen nå kan være.

Om dette siste har vært en medvirkende årsak til at de nordmenn som frivillig tok arbeid på flyplasser og festnings-

gjenreise bladet på «de gamle tufter».

Og bøndene av idag tier. Landets rettsløshet har bundet både ære og handling! Og det er slike tildragelser som nedbryter karakteren og stanser initiativet, det arbeidende liv. Men det er vel slik helst dagens makthavere vil ha det.

Og pressens menn, ærens, frihetens og individets hjelp. Hvor er de? Er hele landet forsumpet i angst og beven?

Jeg tenker særlig på en karakter som redaktør Thorvald Aadahl, en av de mest selvstendige vi hadde. En bondegutt, en blåøyet rak kar, en av de motige

Og hvem skrev sterkere og bedre om nasjonalsosialismens ideologi — den fremgang førerprinsippet med ansvarlig bran-sjekyndighet ga — imot en par-

lamentarisk forsamling, hvor den ene oftest — ukyndige stemme — avgjør utfallet! Ja, hvem skrev bedre? Ingen! Jeg husker hans artikler i «Nationen» og intet ledet mitt syn sterkere i retning av nasjonalsosialismens fordeler, hvor virkelig ansvar og kyndighet var bestemmende.

Vi så den umåtelige fremgang den skapte i det overvunne tyske rike etter forrige krig.

Makthaverne i Norge hadde lenge festet sine øyne mot denne farlige person, og Aadahl ble også satt under tiltale. En landsforråder ville de ha ham til å være!

Det var plan i alt. Bøndenes talsmann, og flest mulig av de som hadde kraft og evne til selvstendig teknig, skulle settes utenfor og nedsettes i folkets øyne. De skulle gjøres ubrukelige. Nye og føyelige menn skulle settes i all ledelse, helst slike som allerede var blitt funksjonærer av tiden og medlemmer av «det gode selskap».

Og det viste seg å være farlig å spise kirsebær med de store. En glemmer så lett sitt opphav. Og det som er enda verre: De glemmer sin misjon, sin gjerning, sin vekkelse. Deres liv blir en vandring på sort asfalt.

Jeg vil ikke nettopp si at redaktør Aadahl var svak under domsaken, omenn jeg hadde ventet en skarpere replikk, en større indignasjon. Ikke alene i selvforsvar, men i forsvar for alle som andre som ble «dømte» for landssvik. Ingen skulle kjenne bondens natur og ferd bedre enn Aadahl, og han var ikke bunden i angst for stilling eller familie og kunne stemple de makter som våget å bruke ordet landssvik i forbindelse med den norske bonde. En forbrytelse av de største vi har hatt i landet, en forhånelse av vår historie, som stempler tidens forfall mere enn noe annet. Men også han taug, skjønt jeg føler hans nærver, som jeg alltid har elsket hans natur og selvstendighet. — Han søkte ikke frem til flertallets mening, for å finne sin egen! Han stod høyt over det vi idag finner i norsk journalistikk, som hans ånd og form tilhører klassisk høyde. Måtte bare tiden utter høre hans penn. Den vil neppe bli dyppet i smålig hat og servilt vrøvl.

Vi venter, ja landet venter. A

Der er mange som gjør seg illusjoner om en forandret innstilling til rettsoppgjøret fra den allmennelige manns side og av den grunn tror og håper på en gjennomgripende revisjon av rettsoppgjøret.

Etter min mening beror denne oppfatning på ønskedrømme og ikke på noe virkelig omslag i folkestemningen.

Kan man forøvrig vente noe slikt omslag, så lenge vi har en ensrettet presse som så å si systematisk fortier kjennsgjæringer og de faktiske forhold? Ta bare fram de rettsreferater som gis når det handler seg om en såkalt landssviksak! Har han selv overvært forhandlingene, så vil man vel neppe engang kjenne hovedtrekkene igjen, når man leser avisenes referater. Hvorfor den mur av pressehat og presseusannhet som får bre seg her i landet med velsignelse og støtte fra alle autoriteter, er det ikke lett for sannheten å få rum og anerkjennelse i vårt folk, og når vi har opplevd at kirken går foran med å iorkynne «sannheter med dobbelt bunn» så skal det ikke gjøre veien lettere for den virkelige sannhetserkjennelse.

Det vil nok koste en lang og seig kamp for å vinne fram, og man bereder både seg selv og andre nye vanskeligheter og skuffelser ved å drømme seg bort fra forholdene, som de virkelig foreligger.

Men dette må ikke avholde noen fra å kjempe for sannhet og rett, ufortrøden og av all kraft med alle lovlige midler.

Kirken har slått fullstendig feil i mange år, men aldri så drastisk og kynisk som i okkupasjonsårene og etter kapitulasjonen. Det er ikke bare den åpne og gode Hamar-biskop som har konstatert dette, men enhver sann kristen, som har fulgt kir-

å innrømme det, så er det en temmelig utbredt oppfatning allerede at mange også har gjort gagns arbeid. Det er ikke så helt sjelden en hører bygdefolk uttale sin anerkjennelse av en «nazi-ordførers eller en «nazi-lensmanns innsats i de vanskelige årene, stundom foretas det endog sammenligninger hvis resultat ikke er særlig smigrende for deres etterfølgere. Men sin statsborgerrett har de mistet, selv om de ellers er ferdig med

kens virksomhet i de skjebnesvangre år.

Fra en av den norske kirkes mest ansatte prester fikk jeg et i den henseende karakteristisk brev, dat. 16. juni hvori han bl. a. skriver:

«Det var meget sympatisk det du refererer fra en prests uttalelser. Jeg er helt ut enig i det han skrev. Men jeg tror at jeg ville si det litt anderledes når det gjelder kirken av i dag. For jeg tror at den har forlatt sannhetens og kjærlighetens vei.»

Hva er den norske kirke da og hva representerer den, når den har forlatt sannhetens og kjærlighetens vei?

Etter egen lære er det bare to veier å gå: Enten med GUD på sannhetens og kjærlighetens vei, som er merket med Jesu blod, HAN som døde for sannheten som SANNHETENS konge, eller med Satan med hans hat og hevne og løgn!!!

Noe tredje alternativ gis ikke.

Kan denne kirke da gjøre fordring på å være en kristen kirke, når den gjør seg til redskap for Satan og hans metoder? Den har tapt enhver berettigelse til å skilte med kristenavnet. Den er et skall uten kjerne.

Dens ledere er maktsyke og ærgjerrige mennesker, for hvem det å få verdens ære synes å være det viktigste — et ordensfylt bryst, høye titler og en god presse!

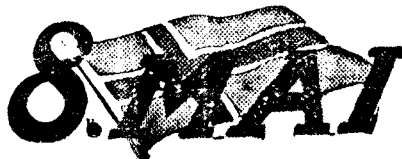
Vi må altså ikke gjøre regning på noen understøttelse fra den kant, når vi fordrer revisjon. Og vi fordrer ikke revisjonen som noen barmhjertighetsgjærning, men for rettfærdighetens skyld. Vi må aldri slå av på det krav eller dets begrunnelse som en rettfærdighetshandling. For uretten må og skal utslettes, hvis vårt folk skal bli levedyktig. Ellers har vi forspilt enhver berettigelse til å leve som et selvstendig folk. For et folk og land kan ikke bygge på urett som fundament for sin tilværelse.

Og vi andre som ser all uretten, vi må dag for dag uten opphør slå våre hammerslag mot urettferdigheten, aldri tillate at der gror gress over den, til vi har nådd målet — en rettfærdig revisjon.

Det var etter min mening helt fra begynnelsen av en stor tåpelighet, at noen vedtok et forelegg, enten det gikk ut på bot, inndragning eller fengsel



AVERTER



ABONNER

## De flyktende politikere — Landssvikpolitiet —

Forts. fra side 4.

hadde sannsynligvis festningen blitt overrumplet. Torpedobatteriet satte to torpedoer i «Blücher», en under forreste og en under bakerste mast. Virkningen var fryktelig.

Løytnant Bonsak fortsetter:

Båten vi hadde skutt på gled så videre, og forbi torpedobatteriet. Derfra ble det sendt to torpedoer. Vi merket ikke noe til det. Kommandanten sier da: «Jeg tror Anderssen har skutt bom». «Det greier han ikke», svarte jeg. Avstanden fra ham var vel 300 meter og båten gled sakte. Den var vel et par hundre meter lang. Ved 6,30-tiden sank den mellom Oscarsborg og Degerud (ved Søndre Askholmen). En liten flokk stod da foran på båten og sang: «Deutschland, Deutschland über alles».

Vi fikk snart høre at det var «Blücher».

Bonsak sier at besetningen i undergangens tragiske og redselsfulle øyeblikk bevarte en glimrende disiplin og holdning. I boken «Blüchers undergang» av Asbjørn Omberg (Alb. Cammermeyers Forlag) heter det bl. a.:

«Noen hundre av tyskerne fikk redet seg i land på Askholmen eller inn til fastlandet. Av dem som ikke rakk så langt brente atskillige injel. Noen forsøkte også å dukke under den brennende oljen, men det var vel de ferreste som fikk noen sjanse til å redde seg på denne måte. Det drev i land mange lik, hvor hode og hals var forbrent.

På Søndre Askholmen relste tyskerne senere et minnesmerke over «Blücher» og dem som omkom. — Under okkupasjonen kunne en rett som det var se båter legge til land der, og høye militære eller sivile tyskere gå høytidelig den lille stien opp til det enkle monumentet, gjøre honnør eller blotte hodet, og så gå tilbake til båten igjen.

Da freden kom ble minnesmerket med den korte inskripsjonen revet».

Akk ja, våre fra utlendigheten hjemvendte myndigheter har ikke vist respekt for krigens og ærens lov. Denne vanærende

mer», og kapteinen rapporterer at batteriet avga 21 skudd med sine tre 15-sentimetere som alle var treffere i de tyske skip, etter hans mening.

Løytnant Bonsak fortsetter: Ved 8-tiden begynte bombingene. Den holdt på hele dagen. Ved 15-tiden overga Kopaasbatteriet seg til noen få tyskere. (Kaptein Enger sier i sin rapport at han ca. 17,15 mottok følgende ordre: «Ikke skyt før på nærmere ordre, Kommandanten». Det fremgår av hans rapport at han mener å ha overgitt Kopaasbatteriet ca. 18,15).

Under bombingene hadde jeg bragt gutta ned i de underjordiske magasinrummene. Der var de utover formiddagen. Om ettermiddagen flyttet vi over til en annen tunnel. Luftvernkanoner hadde vi ikke, og flyene gikk så lavt at de formelig strøk bakken.

Om kvelden kl. 21 så kommandanten seg nødsaget til å overgi festningen. Stillingen var uholdbar også av den grunn at tyskerne kunne rette Kopaasbatteriets kanoner mot oss. Kommandanten var kald, og helt ut situasjonen voksen. En prektig soldat!

Og så et par dager etter fikk jeg ordre om å overlevere batteriet til den tyske kommandant, kapteinløytnant Blümfeldt. Jeg stilte gutta opp i permisjonsklærne og overleverte. Det beste var at ingen av dem manglet. — Blümfeldt berømmet oss i en tale: Tyskland hadde mistet sitt stolteste fartøy. Men krig er krig, sa han.

Bonsak bekrefter at minene ikke var utlagt i Drøbaksundet, og oberst Eriksen sees å opplyse offentlig, at så sent som 8. april fikk festningen beskjed om at minefeltet ikke skulle legges ut før på nærmere ordre!!

Man kan med fundament i historiske kjensgjerninger (som riktignok søkes fortiet) hevde, at ingen andre enn de flyktede politikere skapte grunnlaget for den tyske okkupasjon av Norge.

Det land de svek minst var England.

## Landssvikpolitiet —

Forts. fra side 1)

Mannen som fikk L'Abbe-Lunds brev var klok. Han ville ikke tirre, derfor sendte han følgende bønn:

«— min mest ydmyke bønn om tilgivelse for at jeg hadde understått meg å tenke — enn ikke å unnlate å si, at etterforskeren hadde opptrådt ulovlig og hadde stjålet fra meg, idet jeg til nå har fått mere enn nok av tiltale og straff — —»

Maktens håndhever følte seg tilfreds, for straks etter fikk mannen brev fra «landssvikavdelingen» om at nå kunne han komme på «effektkontoret» og hente sine ting. Det Magnus hadde tatt med seg hadde nesten fylt en bil, men det mannen fikk igjen hadde god plass i en mindre pappkartong. Under beslaget ble det ikke satt opp noen liste over det som ble tatt, og da mannen kom på effektkontoret ble han gjort oppmerksom på, at det var fornuftigst av ham å kvittere for at alt var mottatt. Han hadde ikke anledning til å kontrollere. Fant imidlertid at det klokeste var å kvittere, da han flere ganger hadde erfart at det ikke ble tatt så høytidelig med lovligheten av det som de gjorde.

Da mannen kom hjem, undersøkte han det han hadde fått. De to tyske bøker — eller restene av dem var kommet i pappesken. Over 80 prosent av bildene var revet ut og fjernet. Det viste tydelig, at landssvikpolitiet hadde hatt stor interesse av kvinners anatomi. Forøvrig var bøkene helt uleselig. Alle dokumenter han hadde samlet til sitt forsvar var forsvunnet, og alt det øvrige som hadde betydning var også borte. Men hva skulle mannen gjøre. Selvsagt intet. — Han ønsket ikke å bli tiltalt og straffet på nytt.

Vi henleder riksadvokatens og justisministerens oppmerksomhet på denne saken, granske den, finne tyvene og renske opp i tyvfronten.

Da politiet —

## Refleksjoner

Forts. fra side 3.

av at vi er på vei henimot det av ham skildrede samfunn. Det ville derfor neppe være noen skade om man var betenkt på i tide å motsette seg selv svake utviklingstendenser i denne retning.

FHV. KOMMANDØR JOHAN BULL er kjent rundt omkring i de store staters krigsdepartementer som oppfinner av den flytorpedoen, som i 1940 tok knekken på den italienske flåte ved Toronto. Han er blitt intervjuet av «Østersundsposten» om sine erfaringer og er ganske fritelende. Intervjueren spør ham:

— Når Deres ide om flytorpedoer hadde slike følger for den italienske slagskipsflåte, så — ja hvorfor ble ikke Deres torpedoer brukt ved tyskernes angrep på Norge 9. april 1940?

Og svaret kommer prompt:

— Vi hadde torpedoene og de var fordelt på alle forsvarspunkter. Vi hadde flygerne, men vi var ikke forberedt. Vi ble overrumplet.

Om det var blitt gjort forberedelser om det ikke var blitt skutt varsel-skudd, og vi hadde tatt det hele som det i virkeligheten var — blodig, hensynsløs krig — da hadde også torpedoene gjort sitt verk. Det hadde nok ikke kommet til noen invasjon i Norge!

— Og krigen hadde fått et annet forløp?

— Helt sikkert! Jeg anser det helt riktig når man betegner den siste krigen som helt unødvendig. Den burde aldri ha kommet. Jeg er ikke det minste i tvil om at det er de såkalte fredsvenner som er skyld i millioners død og den forferdelige ødeleggelse av materielle og kulturelle verdier.

Fredsvennenes propaganda og deftisme trengte etter hvert gjennom alle partier og alle landsstyrer. Til og med vestmaktens ledende statsmenn som så vel visste hva som foregikk i Hitlers Tyskland brydde seg ikke om å sette dette verdensfjerne og fæleleggende snakk på plass. Hitler fikk et lett spill. Men vi overlevet og den frie verden fikk en sjanse, sin siste sjanse.

Vi har ikke meget å tilføye til herr Bulls alvorlige ord. Han kan tale fritt fordi han er ute av tjenesten — som en bitter skuffet mann, men der sitter dog ennå mange offiserer igjen, som har betingelser for å se den fa-

Har De bruk for mannlig eller kvinnelig arbeidshjelp så averter i «8. Mai»

Forbundet for Sosial Oppreisning

### Rettskontoret

Oslo. Skippergaten 44III. Telefon 41 63 03

## SÆTERVILLA

Av økonomiske grunner bortleies min sætervilla på Drokjøngaugen i Gausdals Vestfjell til påske og en måned om sommeren. Fiskevann med båt.

Erling Bjørnson,

## Stilling eller kompanjong søkes

Har 35 års praksis i tekstilbransje, hvorav egen forretning fra 1930 til 1945, da forretningen ble avvirket på grunn av mitt medlemskap i N.S. Jeg har handelsbrev og kvote, men mangler kapital for å kunne starte på nytt.

Billett mrk. «Lager, disponent, bestyrer eller kompanjong nr. 9».

## Fremtidsmuligheter.

Jeg bor på sentral plass ved kysten, med egne hus og disponerer større jordarealer. Søker en kompanjong for å starte en levelig bedrift. Stort behov for bilverksted på stedet. Dessuten en meget fin plass for foredling av fiskeprodukter, da der er god tilgang på råstoff. Har selv praksis i bedriftsledelse. Har pågangsmot, og er optimist, og et godt humør. Da det trengs startkapital, må vedkommende disponere noe kapital.

Henvendelse under Bill. mrk. «Mørkekysten», nr. 22.

## Fra Valdres

Pipa begynner så smått å få en annen lyd hva rettsoppgjøret angår. Ennå fins det nok en del, ja mange, som i likhet med Otto Garthus i Sør-Aurdal gjør seg til narr ved å gå omkring med skylapper for øynene, og lovprise Nygårdsvold for gjennomføringen av rettsoppgjøret, men de blir ferre og ferre. På den annen side begynner flere og flere, deriblant mange av våre mest kjente jurister, å opplyfte røsten. Morsomt var det å høre

## Plass ledig

fra ca. 1. april for fjøsakar med liten familie. Leilighet på gården. 14 melkekuer — ungdyr og 6—7 avls-svin.

Bill. mrk. «Melkemaskine» nr. 18

## Framtid

for våken mann som kompanjong i allsidig foto-bransje. Gjerne NS. Hus må kunne skaffes.

Bill. mrk. «På landet», nr. 15.

